

18 juli 2021

EEN CONFLICT IN DE GEMEENTE...

Bijbellezing: Handelingen 13, vers 1 t/m 5 en vers 13
Handelingen 15, 35 t/m 41

Een conflict in de gemeente van Antiochië

Het hadden kerkenraadsleden van de Ichthusgemeente te Maarssen kunnen zijn: Paulus en Barnabas. Samen hadden zij het plan opgevat om gemeenteleden te gaan bezoeken om te kijken hoe het met hen ging (vers 36). Paulus en Barnabas hadden de gemeenteleden een lange tijd niet gezien – niet vanwege de coronatijd maar vanwege andere omstandigheden – en nu wilden zij graag weten: hoe is het nu met de gemeenteleden gegaan? Zijn zij in de afgelopen tijd in het geloof gegroeid? Hebben wij het geloof vastgehouden? Of is het een lastige tijd voor hen geweest? En wat heeft men nodig om verder te gaan als gemeente? Zo zijn Paulus en Barnabas van plan om het gesprek aan te gaan. En dat zullen in de komende maanden ook de broeders van onze kerkenraad doen. Maar in tegenstelling tot onze kerkenraad, konden Paulus en Barnabas het niet met elkaar eens worden over de manier waarop zij het zouden gaan aanpakken. En het verschil in inzicht was dermate groot, dat hun wegen zelfs zullen scheiden. Paulus gaat de ene kant op. Barnabas de andere kant op.

Hiervoor waren er ook andere spanningen geweest in de gemeente van Antiochië. Een groep christenen had de gemeente bezocht en hen gezegd dat zij besneden moesten worden en anders niet bij God mochten horen. Nu, hierover was de discussie ook al hoog opgelopen... Kon de gemeente al deze onrust wel dragen? Wilde men überhaupt nog wel gemeente zijn met elkaar? Maar hoe kan men op deze manier nog een boodschap voor de wereld hebben, hoe kan men op deze manier nog iets uit willen stralen naar de omgeving?

Nou, daar gaan wij nu eens wat dieper op in. We gaan kijken wat wij vanuit deze turbulente situatie in de gemeente van Antiochië kunnen leren.

Eerst maar de situatie verkennen: wat is er precies aan de hand tussen Paulus en Barnabas?

Nu, Barnabas wilde op Johannes Markus meenemen tijdens hun reis om gemeenteleden te bezoeken. Paulus wilde dat niet, en wel om deze reden: Johannes Markus was al een keer eerder met hen op reis gegaan, maar onderweg afgehaakt (Handelingen 13:13). Dat wilde Paulus niet nog een keer meemaken. Wat er precies gebeurt is, weten wij niet, maar het was voor Paulus waarschijnlijk een heel negatieve ervaring. Paulus was zo gedreven in het zendingswerk, zo vol passie, vol vuur... en nu was er iemand die hij mogelijk heel de tijd op sleeptouw had moeten nemen..., die voor een negatieve sfeer zorgde..., die het misschien gewoon niet meer zag zitten om al de weerstanden te ervaren die ze tegenkwamen op zendingsreis. Daar kon Paulus niets mee. Je inzet moet minstens 100% zijn.

Barnabas stond daar wat anders in. Niet wat betreft zijn inzet, dat denk ik niet. Lukas vertelt ons prachtige dingen over wat Barnabas allemaal heeft gedaan voor het Koninkrijk van God. Barnabas had volgens mij eenzelfde passie, eenzelfde gedrevenheid als knecht van God. Alleen was Barnabas – in managementtaal gezegd - waarschijnlijk wat meer *relatiegericht* en Paulus wat meer *taakgericht*.

Barnabas gaf Johannes Markus nog een kans. Voor Paulus leek dit echter een kansloze onderneming. ... Of je kunt het ook nog wat geestelijker zeggen, dat is misschien wat beter: Barnabas is wat meer pastoraal gericht, hij voelt de zorg voor Johannes Markus als broeder in het geloof. Barnabas zou misschien gezegd hebben: 'ach Paul, geef hem toch nog een kans...!'

Mogelijk dat ook nog familiebanden hierin een rol speelden. Want Johannes Markus is de neef van Barnabas, zo kan je in Kolossenzen 4,10 lezen. Zou Barnabas misschien ook wat opgekomen zijn voor zijn neefje? Dat kan soms best lastig zijn in een gemeente: wanneer geestelijke relaties en familierelaties door elkaar heenlopen.

Maar ja, wie heeft er nu gelijk? Barnabas? Of Paulus? Wat vindt u? (...) Het valt op dat Lukas de situatie beschrijft, zonder zijn mening erin te laten doorklinken. Blijkbaar – zo meen ik hieruit te mogen leren – is het gewoon een gegeven dat in een christelijke gemeente zulke situaties zich kunnen voordoen. Situaties waarin je soms de pastorale weg moet kiezen (Barnabas)... en soms de taakgerichte weg moet gaan richting je doel (Paulus). Je kunt niet altijd zeggen dat je voor 'de zaak' moet gaan. Daarmee loop je het gevaar over mensen heen te lopen. Je kwetst onnodig mensen als je volledig gericht op je doel als een olifant door de porseleinkast loopt. Niet doen. Maar je kunt ook niet altijd blijven 'zalven en verbinden', mensen een aai over de bol geven en vervolgens geen steek verder komen.

Het zegt waarschijnlijk iets over je karakter welke keuze je zelf zou hebben gemaakt. Paulus is bijzonder gedreven en ook wel heel pastoraal - de kudde van de goede Herder gaat hem bijzonder aan het hart! - maar Paulus is niet altijd zo subtiel, hij is behoorlijk recht door zee. Barnabas is ook gedreven, net zoals Paulus, maar wat zachter, wat voorzichtiger met zijn medebroeders- en zusters. Nu, beide personen en persoonlijkheden kunnen van grote waarde zijn in een gemeente. En als uzelf misschien op de ene persoon lijkt, misschien is het dan eens goed dat je ook wat van die ander probeert toe te passen in je leven.

Maar nu smeren wij het hele probleem wat glad.... Inderdaad geldt in veel conflicten dat beide partijen vaak een beetje gelijk hebben. Dat is altijd goed om te beseffen. Maar daarmee zijn wij er nog niet. Want zeiden Paulus en Barnabas dat maar tegen elkaar 'ik denk dat ik misschien ook wel wat van jou kan leren!' Maar dat zeiden zij niet. Beiden hielden voet bij stuk. Er ontstond verbittering, zo vertelt Lukas. De discussie tussen Paulus en Barnabas was vlijmscherp. Er vond geen verzoening plaats, maar verwijdering. Men ging uiteen. Ieder zijn eigen kant op.

Een gemeente van geroepen zondaren

Wat kan je hier nu uit leren? Nu ten eerste moeten wij maar gewoon eerst beseffen dat de gemeente van de Here Jezus Christus *een gemeente van geroepen zondaren* is.

Wij zijn, u en ik, Barnabas en Paulus, een gemeente van geroepen zondaren. Een gemeente van geroepen zondaren... Voor de een is dit misschien een open deur. Voor de ander klinkt het misschien veel te negatief. Maar laten wij niet blijven staan bij de vanzelfsprekendheid van deze woorden..., of juist bij de mogelijke irritatie die zo'n zin oproept. Wij zijn een gemeente van geroepen zondaren en dat moet ons tot bezinning roepen..., ons bescheiden maken..., ons tot belijden brengen. Wij zijn geroepen! Door God geroepen! En wij mogen dankzij het offer van de Here Jezus geheiligd zijn! Apart gezet, voor-altijd-bij God behorend. Maar ons karakter kan ons het leven als geroepen en geheiligd christen nog flink lastig maken. Die onzuivere gedachten en verlangens proberen nog steeds je hart te vangen. De zonde ligt nog steeds op de loer. De duivel is nog steeds, of misschien: juist nu wel extra actief.

Het conflict tussen Paulus en Barnabas doet je beseffen dat wij daarom steeds weer van Gods genade afhankelijk zijn. Het was niet alleen toen op de weg naar Damaskus dat Paulus Gods genade nodig had, toen hij de christenen achterna joeg. Het was ook op dit moment, toen hij druk bezig was met zijn nieuwe plannen in het missionaire werk..., *ook nu had hij Gods genade nodig*.

Dagelijkse genade van God..., die ons op de knieën brengt en ons doet beseffen hoe bijzonder afhankelijk wij zijn van Gods vergeving, redding en genade... Dagelijkse genade die

ons doet beseffen hoe geweldig groot en bijzonder Gods genade en trouw is voor mensen, zoals u en ik.

Wij zijn een gemeente van geroepen zondaren. Dat maakt mij bescheiden. Maar dat laat mij ook met andere ogen naar de ander kijken. Ik hoef daarmee niet opeens de zonde van een ander niet erg meer te vinden, nee! Kwaad behoort in een gemeente gewoon niet te bestaan! Maar aan de andere kant is het misschien wel goed om mijn verwachtingen wat bij te stellen. Zodat ik niet uit volledig het lood geslagen ben en mijn lidmaatschap opzeg, als ik dingen in de gemeente zie, of bij andere christenen zie, die niet passend zijn. De gemeente van Christus bestaat uit onvolmaakte heiligen, uit mannen en vrouwen die allemaal aangewezen zijn op de dagelijkse genade en vergeving van onze Here Jezus, Die Hij voor ons heeft gebracht met Zijn overgave tot in de dood. Wij zijn niet samen een kerk van Christus, omdat wij beter zijn dan de wereld. Nee, wij zijn samen kerk, juist *omdat wij weten dat wij geen haar beter zijn dan de wereld om ons heen.*

Opdragen aan Gods genade

In een christelijke gemeente, ook in een christelijke gemeente, komen conflicten helaas voor. Maar wat ik nu zo mooi vind, is hoe de gemeente in Antiochië hierop reageert. Daarin zie ik het werk van de Heilige Geest. Lukas schrijft dat Paulus voordat hij aan die reis begon, door de gemeente aan de genade van God werd opgedragen. Ik denk dat dit ook met Barnabas moet zijn gebeurd, maar Lukas zoomt hier in op Paulus. In het vervolg van Handelingen zal het namelijk vooral om Paulus gaan. Paulus werd door de gemeente *aan de genade van God opgedragen*. Ondanks dat hij zo stellig was, heeft de gemeente toch voor hem gebeden, hem gezegend, hem aan de genade van God toevertrouwd. Blijkbaar liet deze gemeente zich niet gijzelen door het conflict. Blijkbaar liet zij zich niet helemaal meenemen in partijvorming, de groep 'voor Paulus' en de groep 'tegen Paulus'. Blijkbaar werd niet al hun energie en aandacht opgeslokt door dit nare voorval in de gemeente. Blijkbaar had men nog de innerlijke ruimte om samen voor Paulus te bidden en hem te zegenen.

Dat is mooi hè? Dat getuigt volgens mij van een goede geestelijke gezondheid van een gemeente. Een geestelijk gezonde gemeente kenmerkt zich niet door het goed zijn in dingen-onder-het-tapijt-vegen en het vooral-niet-praten-overmeningsverschillen. Nee, een gezonde gemeente kenmerkt zich door niet alle aandacht op conflicten en verschil in inzicht te richten. Er is namelijk iets groters, iets veel hogers, iets veel belangrijkers wat onze aandacht vraagt...: de genade van God! De genade van God waar zij Paulus aan opdroegen. Paulus had die genade van God nodig, die onverdiende goedheid en liefde van God. Paulus had die genade van God nodig tijdens zijn zendingsreis, net zoals zij die genade van God in hun gemeenteleven nodig hadden.

En die genade van God *moest* verkondigd worden, zo wist de gemeente van Antiochië! Die redding door de Here Jezus, uit genade alleen, *moest* verteld worden. Daar moesten de gemeenten, waar Paulus en Barnabas naar toe wilden, in groeien en in versterkt worden. En daarom liet men het conflict staan. Het was er helaas. Maar men liet zich niet leiden door frustraties, door verschillen, door de dingen van een ander die je zo irriteren, nee..., *men bad om genade... en droeg elkaar aan de genade van God op*. Wat mooi als wij dat voorbeeld van Antiochië zullen overnemen in onze omgang met elkaar.

Gods werk gaat door!

En hoe is het verder met Paulus gegaan? Ik stel mij zo voor dat hij in de gemeenten die hij bezoekt op deze manier wordt welkom geheten: 'dag Paulus, wat fijn dat u er bent! Maar... heeft u Barnabas niet meegenomen?' Au...! Misschien dat Paulus dit pijnlijke punt kon aangrijpen om nog meer over de genade van God te vertellen, de genade van God waar ook hijzelf zo van afhankelijk was. In ieder geval is Paulus'

zendingsreis gezegend verlopen. Wij lezen namelijk in het volgende hoofdstuk (Handelingen 16,5): 'de gemeenten werden steeds sterker in het geloof en namen dagelijks in aantal toe.' Gods werk ging door. Ondanks alle menselijk zwakheid en zonde. Ondanks dat de duivel tweespalt had kunnen brengen tussen twee leidinggeevenden binnen de kerk. Misschien heeft God zelfs wel met deze kromme stok een rechte slag geslagen, want nu was zowel Barnabas met een collega als Paulus met een collega op pad gegaan!

Dat vind ik wel heel bemoedigend... Soms zie je dingen mis gaan... Waar moet het heen met de kerk?, denk je soms. ... Soms dreigen dingen die gebeuren in kerken en gemeenten je het zicht op God te benemen. Zie je God niet door al die menselijke zwakheid en zonde in de gemeente. Ik zal je niet adviseren om daar gewoon je ogen voor te sluiten. Maar wel wil ik u oproepen: probeer er toch over heen te kijken. *God* gaat verder met Zijn werk. Durf dingen los te laten, laat je er niet in meenemen of vastgehouden worden. God kan zelfs het o zo menselijke conflict tussen Paulus en Barnabas gebruiken om de gemeenten die bezocht moeten worden, te zegenen. Soms is God zelfs in het tegenstrijdige en dubbelzinnige en o zo pijnlijke bezig om Zijn plan tot voltooiing te brengen.

Durf te vertrouwen in Gods werk, ondanks wat je soms in het kerkelijk leven tegenkomt. Want Gods werk gaat verder! ... Dat kunnen wij ook nog op een andere manier heel mooi zien, want uiteindelijk – ik refereerde er al even naar – is dat hele gebeuren rondom de persoon van Johannes Markus opgelost. Hoe? Dat weet ik niet. Maar in zijn tweede brief aan Timotheüs schrijft Paulus tussen allemaal aanwijzingen en groeten in: *Haal Markus op en breng hem met u mee, want hij is voor mij van veel nut voor de ambtelijke bediening* (2 Timotheüs 4,11).

Mooi hè? Blijkbaar is de band tussen Paulus en Johannes Markus gegroeid. Dat is ook het werk van de Heilige Geest. Het werk van de Heilige Geest is niet alleen 'iemand plotseling bekeren en helemaal veranderen', zoals bij Paulus op de weg naar Damascus gebeurde. Het werk van de Geest is soms ook 'langzaam laten groeien'..., 'wonden geheeld laten worden'..., 'uiteindelijk een nieuwe weg geven om toch verder te gaan'. Paulus was uiteindelijk heel erg gesteld op Johannes Markus, zo blijkt uit zijn brieven. Maar het had tijd nodig om daar naartoe te groeien.

Markus, die om voor ons onbekende redenen was afgehaakt, dat is degene die ook het naar hem genoemde Markusevangelie heeft geschreven. Niet alleen voor Paulus is Markus dus van veel nut geweest, maar ook voor ons!

Ik sluit af: het is wel een heel pijnlijk moment in de zendingsgeschiedenis geweest, waar wij bij hebben stilgestaan. De onverzoenlijkheid van twee vooraanstaande mensen. Lukas laat ons heel eerlijk zien hoe de kerkgeschiedenis vanaf het begin af al donkere bladzijden bevat, ondanks al ons bouwen en geloven. Daar moeten wij niet van schrikken, of ons daardoor van de wijs laten brengen..., maar belijden: wij zijn die kerk. Ik ook.

Maar Gods genade schittert zelfs door deze zwarte bladzijden heen. Genade voor Paulus en Barnabas. Genade voor de gemeente van Antiochië. Door het geloof in die genade van God, de redding en genade die de Here Jezus ons met Zijn leven en sterven heeft gebracht, kon men ook deze moeilijke periode van het gemeenteleven door. Door de kracht van de Geest van God.

Ik hoop en bid dat u en ik en heel de kerk ook zo vol van Gods genade zullen zijn. Want dan zal er uiteindelijk geen ruimte meer zijn voor egoïsme, voor onverzoenlijkheid, voor scheuring of wrok. Dan zal Christus alles en in allen zijn. Zijn liefde helpt ons om te gunnen, om te dragen, om te verdragen, om kwetsbaar te zijn, om samen Zijn gemeente te zijn.